

Pradžia>Kreipimasis į teismą>ES ir nacionalinės teisės sistemos>Nacionalinės teisingumo sistemos

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([es](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

ispanų

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Nacionalinės teisingumo sistemos

Šiame skirsnyje bendrai apžvelgiama Ispanijos teismų sistema.

Teisėtvarkos sistema. Teismų sistema

Teisingumo vykdymas

Tarp šiuolaikinių teismų sistemų Ispanijos sistema atitinka vadinamojo žemyninio modelio ypatumus.

Šio modelio pagrindiniai ypatumai:

teisinės sistemos viešojo ir privačiojo sektorių atskyrimas ir šios sistemos padalijimas į sritis, apimančias konstitucinius, baudžiamuosius, administracinius, mokesčių, civilinius, komercinius, socialinius ir procesinius klausimus;

įstatymų ir rašytinės teisės viršenybė pagal Civiliniame kodekse nustatytą teisės šaltinių – įstatymų, papročių ir bendrųjų teisės principų – sistemą; teismų hierarchija ir teismo apskundimo sistema.

Teismų rūšys. Trumpas aprašas

1978 m. Ispanijos Konstitucijoje nustatyta, kad Ispanija yra teisinė socialinė ir demokratine valstybė, kurioje laisvė, teisingumas, lygybė ir politinis pliuralizmas ginami kaip svarbiausios teisinės sistemos vertybės.

Konstitucija grindžiama ispanų tautos, visų ispanų bendros ir nedalomos tėvynės, nesugriaunamu vieningumu; joje tautoms bei regionams, kurie įeina į jos sudėtį, pripažįstama ir užtikrinama teisė į savivaldą ir tarpusavio solidarumą.

Konstitucijos VI antraštinė dalis skiriama teismams, o jos 117 straipsnyje patvirtinama, kad teismų sistema ir veikla grindžiama vieningo teisingumo principu.

Visais šiais principais grindžiama Ispanijos teismų sistema, kurioje nustatyta bendra jurisdikcija, priskiriama vienam teisėjui, priklausančių bendrosios kompetencijos teismams, korpusui.

Yra daug teismų, kurių darbas paskirstomas pagal jurisdikcijos sritis: nagrinėjamą klausimą, svarbą, asmenis, funkcijas ar teritoriją, nes skirtingą jurisdikciją turinčių teismų įvairovė neprieštarauja vieningo teisingumo principui.

Bendrosios kompetencijos teismai yra tie, kurie reglamentuojami Konstitucinio teismų įstatymo, taikant 1978 m. Ispanijos Konstitucijos 122 straipsnį.

Būtina išskirti tris pagrindinius aspektus:

teritorinį aspektą;

ar teismą sudaro vienas teisėjas, ar teisėjų kolegija;

jurisdikciją.

Teritorinis aspektas

Pagal 1985 m. liepos 1 d. Konstitucinio teisminių institucijų įstatymo Nr. 6/1985 preambulės nuostatas valstybė padalijama į **teismines teritorijas**:

savivaldybes, apygardas, provincijas ir autonomines sritis, kuriose teisminę valdžią vykdo taikos teismai (*Juzgados de Paz*), pirmosios instancijos ir išankstinių/ikiteisminių tyrimų teismai (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), administraciniai teismai (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*), socialinių reikalų teismai (*Juzgados de lo Social*), kalėjimų priežiūros teismai (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*) ir nepilnamečių teismai (*Juzgados de Menores*), provincijos teismai (*Audiencias Provinciales*) ir aukštesnieji teisingumo teismai (*Tribunales Superiores de Justicia*). Visoje šalies teritorijoje teisminę valdžią vykdo Nacionalinis Teismas (*Audiencia Nacional*), Aukščiausiasis Teismas (*Tribunal Supremo*), centriniai tyrimo teismai (*Juzgados Centrales de Instrucción*) ir administraciniai teismai (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*).

Vienas teisėjas ar teisėjų kolegija

Dėl **vieno teisėjo ar teisėjų kolegijos** pažymėtina, kad visuose teismuose, išskyrus Aukščiausiąjį Teismą, Nacionalinį Teismą, aukštesniuosius teisingumo teismus ir provincijos teismus, bylas nagrinėja vienas teisėjas.

Aukščiausiasį Teismą sudaro pirmininkas, kolegijų pirmininkai ir teisėjai, kurie nustato kiekvienai kolegijai ir skyriui taikomus teisės aktus. Yra penkios kolegijos: civilinių, baudžiamųjų, administracinių, socialinių ir karo bylų kolegijos.

Nacionalinį Teismą sudaro pirmininkas, kolegijų pirmininkai ir teisėjai, kurie nustato kiekvienai kolegijai ir skyriui (apeliacinių, baudžiamųjų, administracinių ir socialinių bylų) taikomus teisės aktus.

Aukštesniuosiuose teisingumo teismuose yra keturios kolegijos (civilinių, baudžiamųjų, administracinių ir socialinių bylų). Juos sudaro pirmininkas, kuris taip pat yra civilinių ir baudžiamųjų bylų kolegijų pirmininkas, kolegijų pirmininkai ir teisėjai, nustatantys kiekvienai kolegijai taikomus teisės aktus.

Provincijos teismus sudaro pirmininkas ir du ar daugiau teisėjų. Teismai yra kompetentingi spręsti civilines ir baudžiamąsias bylas, jų skyrių sudėtis gali būti vienoda.

Teismų administracija

Konstituciniame teisminių institucijų įstatyme teismų administracija apibrėžiama kaip pagalbinio pobūdžio įstaiga, kuri padeda teisėjams ir teismams vykdyti teisminę veiklą.

Ji įsteigta siekiant, kad teismo procesas būtų veiksmingesnis, efektyvesnis ir skaidresnis, paspartinti procedūras ir skatinti įvairių institucijų bendradarbiavimą ir jų veiklos koordinavimą. Taigi teismų administracijos veikla vykdoma įsipareigojant užtikrinti kokybišką viešąją paslaugą, kuri būtų pasiekiami žmonėms, atitiktų konstitucines vertybes ir tenkintų esamus piliečių poreikius.

Tai yra naujas organizacinis modelis, kuriame taikomi naujoviški valdymo metodai. Jį sudaro įvairūs administraciniai vienetai: tiesioginę paramą teikiantys procesiniai vienetai (atitinkantys senuosius teismus (*juzgados*)), kurie padeda teisėjams vykdyti savo teismines funkcijas, ir bendrosios procesinės tarnybos, kurioms vadovauja teismų pareigūnai ir kurios atlieka visas neteismines funkcijas, pvz., priima dokumentus, tvarko šaukimus į teismą, įgyvendina sprendimus, vykdo neteismines procedūras, priima prašymus dėl nagrinėtinų ieškinų, perduoda šalims informaciją, šalina procedūrinius trūkumus ir t. t.

Bendrosios procesinės tarnybos yra trijų rūšių:

bendroji visuotinė tarnyba;

bendroji proceso organizavimo tarnyba;

bendroji vykdymo tarnyba.

2010 m. lapkričio mėn. naujas organizacinis teisminių institucijų administravimo modelis pradėtas taikyti Burgose ir Mursijoje. 2011 m. vasario mėn. teismų administracija buvo įsteigta Kaserese ir Ciudad Realyje, o birželio mėn. – Leone, Kuenkoje ir Meridoje. 2013 m. ją numatoma įsteigti Seutoje ir Meliljoje. Šis organizacinis modelis taikomas kartu su senuoju teismų modeliu, kuris galioja visose kitose teritorijose.

Jurisdikcija

Be teritorinio aspekto, pažymėtini įvairūs klausimai ar bylos, kuriuos gali nagrinėti teismai ir pagal kuriuos nustatomos **keturios teisenos**:

civilinė: civilinei teisei priklauso bylos, kurių nagrinėjimas nėra aiškiai priskiriamas kitų teismų teisei. Todėl ją galima laikyti bendro pobūdžio teise;

baudžiamoji: baudžiamajai teisei priskiriamas baudžiamųjų bylų nagrinėjimas ir sprendimų priėmimas jose. Ispanijos teisei būdinga tai, kad iš baudžiamosios atsakomybės kylanti civilinė atsakomybė gali būti nagrinėjama kartu su baudžiamąja. Tokiu atveju teismas priima sprendimą dėl atitinkamo žalos ir nuostolių, patirtų dėl nusikaltimo ar nusižengimo, atlyginimo;

administracinė: vykdančią administracinę teiseną kontroliuojamas valstybės institucijų veiklos teisėtumas ir turintinės atsakomybės ieškiniai prieš šias institucijas;

socialinė: nagrinėjami tiek socialinės teisės srities individualūs ginčai tarp darbuotojo ir darbdavio dėl darbo sutarties, kolektyvinės derybos, su socialine apsauga susiję ieškiniai arba ieškiniai prieš valstybę, kai ji yra atsakinga pagal darbo teisę.

Be šių keturių teisenų, Ispanijoje yra **karinė teisena**.

Karinė teisena yra vieningo teisingumo principo išimtis.

Daugiau informacijos pateikiama puslapyje apie Ispanijos bendrosios kompetencijos teismus.

Ispanijoje nėra ypatingosios teisės, tačiau galima pažymėti, kad pagal nurodytas teises sukurti **konkrečių sričių specializuoti teismai**. Tai, pavyzdžiui, **teismai, kuriuose nagrinėjamos smurto prieš moteris bylos, kalėjimų priežiūros ar nepilnamečių teismai**. Šie teismai yra bendrosios kompetencijos teismai, tačiau jų specializacija – konkrečių sričių bylos. Daugiau informacijos pateikiama skyrelyje „Specializuoti Ispanijos teismai“.

Teismų hierarchija

Ispanija taiko dviejų instancijų sistemą, kurioje dėl apskundimo sistemos teismų struktūra yra hierarchiška.

Norint sužinoti, kokios yra apskundimo galimybės ir kokiam teismui turėtų būti pateiktas skundas, būtina susipažinti su kiekvieno teismo jurisdikcijos sritimis, nustatytomis pagal Ispanijos teisinę sistemą. **Daugiau informacijos pateikiama skyrelyje „Ispanijos bendrosios kompetencijos teismai“.**

Teisinių duomenų bazės

Ar duomenų bazėmis galima naudotis nemokamai?

Taip, jomis galima naudotis nemokamai.

Trumpa turinio santrauka

Teisės aktų duomenų bazės [Ispanijos oficialūs leidiniai](#).

Teismų praktikos duomenų bazės [Teismų dokumentacijos centras](#).

Susijusios nuorodos

ISPANIJOS GENERALINĖ TEISMINIŲ INSTITUCIJŲ TARYBA

Paskutinis naujinytas: 11/03/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.